

Український державний університет залізничного транспорту

ПАНЧЕНКО
Сергій Володимирович

Ректор.

Доктор технічних наук,
професор

56

НАУКОВО-ОСВІТНІ ЗАКЛАДИ

С. В. Панченко — академік Транспортної академії України, відмінник освіти України, почесний працівник транспорту України, почесний залізничник. Нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти України, Почесною грамотою Державної адміністрації залізничного транспорту України, Грамотою Верховної Ради України та золотим знаком «За вагомий внесок у розвиток Південної залізниці».

Коло наукових інтересів Сергія Володимировича охоплює проблеми оптимізації транспортних потоків у процесі їх адаптації до вирішення стратегічних завдань держави, а також питання автоматизації технологічних процесів на залізничному транспорті, методів і засобів регулювання швидкості рухомих одиниць залізничного транспорту та контролю місць знаходження рухомого складу. Має більше ніж 40 патентів на винаходи і корисні моделі, а також свідоцтв на об'єкти авторського права.

Український державний університет залізничного транспорту (ХІІТ — ХарДАЗТ — УкрДАЗТ — УкрДУЗТ) є одним із провідних вищих навчальних закладів, що провадить інноваційну освітню діяльність за різними ступенями вищої освіти (у тому числі доктора філософії), здійснює фундаментальні та прикладні наукові дослідження, сприяє поширенню наукових знань та займається культурно-просвітницькою діяльністю. Це визначний науковий і методичний центр, який має розвинену інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів.

Університет заснований у 1930 р. як Харківський експлуатаційно-тяговий інститут залізничного транспорту. За роки свого існування виш став відомим не тільки завдяки

високому рівню підготовки спеціалістів, а й вагомим досягненням наукових шкіл, які для виконання прикладних завдань використовують досвід минулих десятиліть. З 50-х рр. XX ст. інтенсивно розвивалася лабораторна база, що створило сприятливі умови для проведення наукових досліджень.

Структурне розширення наукових підрозділів та підвищення наукового іміджу університету стало результатом постійної і наполегливої роботи керівництва вишу, окремих завідувачів кафедр і наукових керівників із міністерствами, Укрзалізницею та керівним складом залізниць. Як наслідок — зростання наукового авторитету та призначення вишу головним підприємством із проблем рухомого складу, в тому числі тепловозів, дизель-поїздів та електропоїздів, дизельних силових установок, систем їх забезпечення, металів і сплавів, хімічних матеріалів, проблем екології. Міністерство освіти і науки України внесло університет до реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави.

Нині провідними науковими підрозділами університету є: Навчально-науковий інститут перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів; Центр спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів; Центр діагностики споруд транспортного призначення; галузеві науково-дослідні лабораторії — «Логістичні технології на транспорті і взаємодія видів транспорту», «Підвищення паливно-експлуатаційної економічності та покращення екологічних показників дизельної тяги», «Управління технологічною експлуатацією та ремонтом тягового рухомого складу», «Механізація вантажно-розвантажувальних та шляхових робіт на залізничному транспорті», «Підрейкові основи і спецзалізобетон», «Автоматизовані вентильні електромеханічні системи тяги», «Мікропроцесорні засоби автоматизації об'єктів залізничного транспорту», «Корозія і захист від корозії конструкцій і споруд залізниць», «Автоматика та телемеханіка», «Забезпечення, зберігання вантажів при перевезенні і умов перевезень», «Телекомунікаційні мережі», «Автоматизовані системи управління процесами перевезень», «Безстикові колії», «Електрошлакові та зміцнюючі технології транспортних металів і сплавів», «Хімотологічна», «Економіка залізничного транспорту», «Безпека руху», «Електричний моторвагонний рухомий склад».

Будівля головного корпусу УкрДУЗТ

Протягом багатьох років наукова діяльність університету зосереджена на ключових напрямках науково-технічного прогресу транспортної галузі щодо вирішення проблем наукового забезпечення створення, експлуатації, обслуговування й ремонту інфраструктури та рухомого складу з метою отримання ефекту, спрямованого на зменшення експлуатаційних витрат.

Підтвердженням великого наукового потенціалу УкрДУЗТ є успішне виконання державних галузевих програм із удосконалення рухомого складу залізниць, зокрема тепловозів,

Український державний університет залізничного транспорту

дизель- та електропоїздів, дизельних силових установок і систем їх забезпечення. Крім того, університет брав участь у формуванні Державної програми економії пального та раціонального використання пально-мастильних матеріалів, Державної програми розвитку високошвидкісного залізничного транспорту України, Державної програми підвищення безпеки руху на залізницях України та Програми підвищення рівня механізації на залізничному транспорті. Також виш був головним розробником Державної програми розвитку залізничної автоматики на промисловому транспорті України та Державної цільової програми забезпечення безпеки перевезення небезпечних вантажів на 2011–2020 рр.

За історію існування університету сформувалося чимало визначних наукових шкіл, керівниками яких є знані вчені. Одними з перших всесвітньо відомих були наукові школи, які очолювали доктори наук і професори: О. П. Мchedlov-Петросян, О. І. Виноградов, В. М. Стогов, В. Т. Середа, П. В. Шевченко, А. Е. Симсон, М. Ф. Котляренко, О. М. Долаберідзе, М. Я. Стефанов, Т. М. Орлов, Т. М. Тучкевич.

Керівники шкіл багато уваги надають підготовці кадрів вищої кваліфікації (кандидатів та докторів наук). Основний обсяг наукових досліджень виконується членами наукових шкіл. Приблизно 90% монографій, підручників та посібників також готуються колективами наукових шкіл. Через них підтримуються зв'язки з науковими школами інших ВНЗ України та закордонними вченими. Це обумовило стратегію розвитку університету та напрямів наукових досліджень. Зміцнювалися творчі взаємини з виробничими колективами залізниць, зокрема Південної та Донецької, та налагоджувалася дослідницька діяльність, у тому числі для потреб Укрзалізниці, Міністерства інфраструктури України та провідних підприємств нашої держави.

Подамо перелік досягнень науковців, які забезпечили функціонування галузі на високому науково-технічному рівні:

- за видатні праці в галузі науки і техніки, що здобули міжнародне визнання, та підготовку висококваліфікованих наукових кадрів професорам Ю. В. Соболеву та І. Г. Філіппенко присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України»;
- науковий керівник лабораторії з економії дизельного пального на залізничному транспорті проф. А. Е. Симсон за розробку та організацію серійного виробництва двигунів типу СМД отримав Державну премію СРСР у галузі науки й техніки. За матеріалами наукових досліджень групою авторів підготовлено до видання підручник для залізничних ВНЗ «Тепловозные двигатели внутреннего сгорания». Друге видання отримало Державну премію УРСР, а автори — проф. А. Е. Симсон, А. З. Хомич, С. Г. Жалкін, О. А. Куриц, стали лауреатами. Цей підручник і досі використовується в навчальному процесі;

Пружне рейкове скріплення типу PRR

- за розробку теоретичних та практичних основ створення і промислового освоєння нового покоління конкурентоспроможних, високоефективних та надійних апаратів пневматичних систем дорожніх транспортних засобів проф. Л. А. Тимофеевій присуджено Державну премію України;
- за розробку рухомого складу приміського сполучення проф. Е. Д. Тартаковському присуджено Державну премію України;
- за цикл праць «Конструкційні матеріали нового покоління та технології їх впровадження у будівництво» проф. А. М. Пługіну присуджено Державну премію України.

Організація винахідницької діяльності в університеті спрямована на реалізацію державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності, збереження й розвитку інтелектуального потенціалу країни, тобто на забезпечення правової охорони і гос-

подарського впровадження результатів науково-дослідних робіт. Тільки за роки незалежності до Держпатенту України було направлено близько 300 заявок на винаходи й корисні моделі та отримано 260 патентів. Найкращими винахідниками університету є: С. В. Панченко, В. С. Блиндюк, Ю. В. Соболев, Г. І. Загарій, В. І. Мороз, С. Г. Жалкін, А. М. Котенко, М. М. Бабаєв, А. М. Пługін, А. А. Пługін, Л. А. Тимофеева, Е. Д. Тартаковський, Г. В. Альошин, О. В. Братченко.

Найкращі запатентовані розробки університету:

- система процесу доставки легкових автомобілів при змішаних перевезеннях за допомогою вантажного модуля (ВМ);
- спосіб перевезення вантажів залізничним вагоном та його розвантаження на роторному вагоноперекидачі;
- спосіб поверхневого зміцнення колінчастих валів із залізо-вуглецевих сплавів;
- спосіб перевантаження автомобільних модулів на залізничну платформу різної ширини колії;
- комбінована силова установка дизель-поїзда;
- рулонний композиційний матеріал для гідроізоляції та ремонту;
- спосіб одержання інструментального матеріалу із кубічного нітриду бору;
- спосіб блокування переміщення вагонів із небезпечним вантажем без прикриття;
- стенд для проведення випробувань буксових вузлів рухомого складу;
- композитний матеріал на основі діоксиду цирконію для лопаток газових турбін;
- спосіб динамічного кодування та захисту інформаційного ресурсу в інфокомунікаційних системах залізничного транспорту;
- спосіб контролю технічного стану вагонів із небезпечним вантажем у процесі перевезення;
- спосіб контролю повноти зливу та очищення внутрішньої і зовнішньої поверхні цистерни (вагону).